

Sygn. akt IV U 204/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 2 stycznia 2015 roku nr (...)

w sprawie W. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IVU 204/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 października 2015 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 02.01.2015 r. znak: (...) odmówił W. F. przyznania emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie spełnia przesłanek przyznania świadczenia emerytalnego określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r. Nr 39 poz. 353 z póź. zm.), bowiem nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymienionych w wykazie A bądź B stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.), a tylko 6 lat, 5 miesięcy i 14 dni. Organ rentowy nie uznał między innymi: okresu zatrudnienia od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. na stanowisku kierownika zmiany i okresu od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. na stanowisku z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji, czyli na stanowiskach kontroli - dozoru inżyniersko-technicznego wyższego szczebla. Odwołujący na tych stanowiskach nie świadczył pracy stale i bezpośrednio przy stanowiskach robotniczych na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

W. F. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, w którym domagał się jej zmiany poprzez przyznanie emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że pracował w warunkach szczególnych ponad 15 lat między innymi od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. na stanowisku kierownika zmiany i okresu od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. na stanowisku z-ca kierownika kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji. Sporne okoliczności zamierza wykazać zeznaniami świadków.

W piśmie z dnia 19.03.2015 r. odwołujący stwierdził, że w spornych okresach jego praca odpowiadała pracy na stanowisku mistrza, ponieważ jego praca polegała na pracy w ternie wraz z kierowanymi pracownikami, gdzie oprócz sprawowanego nadzoru wykonywał również czynności fizyczne.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że W. F. urodzony w dniu (...) r. w dniu (...) r. osiągnął 60 lata życia. Na dzień 01.01.1999 r. legitymuje się okresem zatrudnienia wynoszącym ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W dniu 18.12.2014 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie emerytury. Złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Organ rentowy uznał odwołującemu jako pracę w szczególnych warunkach pracę w okresach: od 01.08.1972 r. do 14.10.1977 r. i od 01.05.1979 r. do 31.08.1980 r. w łącznym wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 14 dni.

/okoliczności bezsporne/.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący w okresie od 01.08.1972 r. do 14.12.1989 r. był zatrudniony w (...)w (...)Zakładzie (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresach od 01.08.1972 r. do 14.10.1977 r. i od 01.05.1979 r. do 31.08.1980 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych i organ rentowy je uznał. W okresie od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku kierownika zmiany. Kierownik zmiany odpowiadał za zapewnienie ruchu ciągłego kopalni, nadzorował pracę, odpowiadał za tok produkcji. Każda kopalnia miała 3-4 kierowników zmiany, a nad sobą mieli kierownika kopalni. Odwołujący jako kierownik zmiany zajmował się eksploatacją czyli dozowaniem wydobywania i wstępnego oczyszczania gazu nie zajmował się odsiarczaniem. Na jednostce zajmującej się odsiarczaniem gazu był aparatowy (odpowiednik majstra) 2-3 na zmianie, któremu podlegali pomocnik aparatowego, palacz piecowy i mechanik. Jako kierownik zmiany odwołujący był przełożonym dla: pomiarowego gazu, pomiarowego odwiertów gazu, maszyniści pomp, operatorzy obróbki odwiertów, którzy zajmowali się czynnościami związanymi z eksploatacją gazu, odsiarczaniem gazoliny, oczyszczaniem gazu z piasku i wody. zazwyczaj na zmianie w kopalni pracowali: palacz kotłowy, manipulant gazoliny, przynajmniej dwóch pracowników pracujących przy urządzeniach ekspansywnych, przynajmniej jeden laborant i elektryk.

Jednostką nadrzędną nad poszczególnymi kopalniami na terenie T. był Ośrodek Kopalń, który znajdował się w K., a podlegało mu co najmniej 10 kopalń. Tam była kadra kierownicza, nie pracowali w Ośrodku pracownicy fizyczni zajmujący się bezpośrednio wydobywaniem, poza laborantką. Odwołujący jako z-ca kierownika ośrodka kopalń dokonywał niezapowiedzianych kontroli brygad rekonstrukcyjnych w terenie, a tak to głównie zajmował się pracami administracyjnymi na terenie ośrodka kopalń, gdzie miał swoje biuro. Z-ca kierownika Ośrodka Kopalń jest osobą dozoru wyższego zakładu górniczego i podlega bezpośrednio kierownikowi Ośrodka. Odwołujący w okresie od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. był zatrudniony na stanowisku z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji. Do zakresu czynności z-cy kierownika ośrodka kopalń należało: rzetelne i terminowe wykonywanie poleceń przełożonych, bezpośrednie kierowanie robotami na powierzonym odcinku pracy zgodnie z zasadami techniki, prawa górniczego, przepisami BHP i p.poż. , zatwierdzanie dowodów magazynowych i kontrola zużycia materiałów przez kopalnie wchodzące w skład Ośrodka, zatwierdzanie i wystawianie zamówień na sprzęt transportowo-sprzętowy oraz kontrola prawidłowości wykorzystania tego sprzętu przez podległe kopalnie, prowadzenie i wypełnianie na bieżąco kart pracy pracowników fizycznych będących na terenie ośrodka, czuwanie nad dyscypliną pracy i właściwym wykorzystaniu czasu pracy wszystkich pracowników ośrodka, zbieranie raportów codziennych z prac wykonywanych w poszczególnych kopalniach oraz raportów produkcyjnych, czuwanie nad terminowym i prawidłowym wykonywaniem pomiarów produkcji potencjalnej na pop. gazowych oraz pomiarów produkcji i parametrów złożowych na kop. ropnych, czuwanie nad terminowym prowadzeniem rozliczeń dostaw gazu do sieci, nadzorowanie i prowadzenie rozliczeń inwestycji prowadzonych systemem gospodarczym na terenie Ośrodka, czuwanie nad wykonaniem planów produkcyjnych Ośrodka. Kierownik oddziału rekonstrukcji generalnie

zajmował się remontami odwiertów, w czasie takiego remontu nie prowadzono wydobywania. Pomiedzy poszczególnymi remontami cały czas przebywał w Ośrodku i przygotowywał dokumentację. Kierownikowi oddziału rekonstrukcji podlegali brygadziści pracujący w terenie, a on sam czasami wyjeżdżał w teren i koordynował prace podległych brygad. Do zakresu czynności odwołującego jako kierownika oddziału rekonstrukcji należało: opracowywanie harmonogramów wykonywania rekonstrukcji, obróbki i likwidacji odwiertów, prowadzenie przeglądów i remontów bieżących posiadanych urządzeń, zapewnienie regularnego i właściwego zaopatrzenia wszystkich urządzeń do rekonstrukcji w niezbędny osprzęt oraz inne materiały pomocnicze, prowadzenie ewidencji urządzeń i asystów wytrzymałościowych osprzętu, wystawianie dokumentów na pobranie paliwa, olejów i części zamiennych, rozliczanie operatorów rekonstrukcji i obróbki z pobranego paliwa, olejów i części zamiennych, prowadzenie ewidencji majątku trwałego i przedmiotów nietrwałych w użytkowaniu, prowadzenie sprawozdawczości z wykonywanych prac, prowadzenie ewidencji pracowników Oddziału Rekonstrukcji, uzgadnianie wszystkich wykonywanych prac z Oddziałem Robót Górniczych przy Dyrekcji (...)w S., prowadzenie statystyki, korespondencji biurowej w zakresie powierzonych obowiązków, uczestniczenie w Komisji Kolaudacyjnej urządzeń, zgłaszanie potrzeby do Oddziału (...) przy Dyrekcji (...) w S. w zakresie części zamiennych do rekonstrukcji obróbki i likwidacji odwiertów, nadzorowanie robót ratunkowych prowadzonych w odwiertach przy rekonstrukcji, obróbce i likwidacji odwiertów, instruowanie pracowników o obowiązku wykonywania prac zgodnie z zasadami techniki górniczej.

Dowód: świadectwo pracy z dnia 14.11.1981 r. –k. 18 ar czII,

akta osobowe,

zeznania świadka R. K. –k. 3031 as,

zeznania świadka J. S. –k. 31 as,

częściowo zeznania odwołującego –k. 42 as.

W toku postępowania organ rentowy uznał odwołującemu jako okres pracy w warunkach szczególnych dodatkowo okres od 15.12.1989 r. do 30.09.1994 r. tj. 4 lata, 9 miesięcy i 17 dni. Okres pracy w warunkach szczególnych uznany przez organ rentowy wynosi 11 lat, 3 miesiące i 1 dzień.

Dowód: pismo ZUS z dnia 13.05.2015 r. -k. 26 as,

świadectwo wyk. pracy w warunkach szczególnych -k. 21 as,

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka R. K. i świadka J. S. odnośnie zatrudnienia odwołującego w (...) w (...) Zakładzie (...)w S. w okresach: od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. na stanowisku kierownika zmiany i okresu od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. na stanowisku z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji. Na podstawie zeznań tych świadków Sąd ustalił, że odwołujący w spornych okresach miał wiele obowiązków o charakterze administracyjnym i nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośredniego dozoru i kontroli czynności wykonywanych przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach na terenie kopalni. Zeznania te wzajemnie się uzupełniały i charakteryzowały się szczegółowością oraz brakiem jakichkolwiek wątpliwości, a zatem były wiarygodne.

Na podstawie zeznań odwołującego, którym Sąd dał wiarę jedynie częściowo można ustalić, że w toku zatrudnienia na stanowisku kierownika zmiany, z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji odwołujący miał wiele obowiązków administracyjnych jako pracownik dozoru górniczego wyższego szczebla na co wskazują jego zakresy czynności zeznania świadków oraz zeznania odwołującego. Sąd nie dał im wiary w tej części w jakiej twierdził, że jego stanowiska to było to samo co mistrz, a po drugie że czynności administracyjne zajmowały mu 1-1,5 dnia tygodniowo oraz że wykonywał je na terenie kopalni. W świetle pozostałych zgromadzonych w sprawie dowodów oraz zasad doświadczenia życiowego nie można zaakceptować tego rodzaju twierdzeń. jako kierownik zmiany odwołujący głównie wykonywał prace biurowe w specjalnym pomieszczeniu i zajmował się prowadzeniem

czynności administracyjnych, natomiast jako z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji pracował stale na terenie Ośrodka Kopalń tak jak reszta kadry zarządzającej i tylko w razie potrzeby jechał w teren.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów zalegających w aktach rentowych i aktach osobowych odwołującego, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art.245 kpc. Wątpliwości Sądu budzi świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez (...)S.A. w W. Oddział w S. z dnia 09.10.2014 r. odnośnie zatrudnienia na stanowisku kierownika zmiany, z-ca kierownika ośrodka kopalń i kierownika oddziału rekonstrukcji, ponieważ w oparciu o dostępny materiał dowodowy brak jest podstaw do ustalenia, że w spornym okresie odwołujący pracował w warunkach szczególnych.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy W. F. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący domagał się ustalenia przez Sąd, że w okresach: od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. i od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach określoną w dziale XIV Wykazu A, pkt. 24 stanowiącego

załącznik do przywołanego rozporządzenia- polegającą na międzyoperacyjnej kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorce inżynieryjno-technicznym na oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, skoro organ rentowy kwestionował świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych - w oparciu o zeznania świadków, zeznania odwołującego, świadectwo pracy i dokumentację pracowniczą odnośnie zatrudnienia tj. wykonywał pracę

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Nawet w sytuacji, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach zaświadczenia z zakładu pracy nie pozbawia to go możliwości wykazania tej okoliczności w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych.

Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 kpc, który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

W niniejszej sprawie organ rentowy kwestionował legitymowanie się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych podważając prawidłowość świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 09.10.2014 r., zatem zasadnym stało się ustalenie okoliczności w jakich odwołujący świadczył pracę na podstawie zeznań świadków, jego zeznań oraz świadectw pracy i dokumentacji pracowniczej.

O uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a nie samo przekonanie pracownika, że świadczona przez niego praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 stycznia 2013 r., III AUa 1238/12, LEX nr 1286486).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. I UK 184/13 stwierdził, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia są tylko te lata, gdy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. O wcześniejsze świadczenie można się więc ubiegać tylko wówczas, kiedy dozór nad pracą ma charakter specjalistyczny, a nie wynikający z podporządkowania pracowniczego. Musi on być sprawowany w konkretnym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia i w pełnym wymiarze czasu.

Dlatego powołanie się danego zatrudnionego na świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie przesądza jeszcze o przyznaniu prawa do takiej emerytury. (LEX nr 1448473, G. Prawna 2014/76/6). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy przesądził, że "Dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie" - aby mógł być uznany za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - musi odpowiadać łącznie następującym warunkom:

1) musi być dozorem inżynieryjno-technicznym, czyli dozorem specjalistycznym, a nie dozorem "jakimkolwiek" (nie może być "zwykłym" dozorem wykonywanym w ramach pracowniczego podporządkowania kierownictwu pracodawcy);

2) musi być sprawowany "na oddziałach i wydziałach", czyli powinien być wykonywany bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub powodujące znaczny stopień uciążliwości pracy albo wymagające wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia;

3) powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach (zawartymi w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.) i wykonywanych bezpośrednio przez osoby, nad którymi sprawowany jest nadzór;

4) musi być wykonywany stale przez osobę nadzorującą, czyli nie może mieć charakteru okazjonalnego (peryferyjnego);

5) powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu, jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym przez nią stanowisku (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 r. I UK 376/06 OSNP 2008/13-14/203).

Okoliczności faktyczne ustalone w niniejszej sprawie nie pozwalają uznać dozoru wykonywanego przez odwołującego w spornych okresach za pracę, która by odpowiadała łącznie wszystkim wymienionym wymaganiom. Odwołujący na stanowisku kierownika zmiany, z-cy kierownika Ośrodka Kopalni i kierownika Oddziału Rekonstrukcji nie sprawował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośredniego dozoru nad pracownikami pracującymi w warunkach szczególnych, ponieważ wykonywał także inne, liczne czynności organizacyjne przypisane zajmowanym przez siebie stanowiskom kierowniczym wyższego dozoru górniczego. Odwołujący w toku postępowania starał się umniejszyć wymiar zadań administracyjnych wskazując, że zajmowały mu one tylko 1-1,5 dnia tygodniowo, ale jednocześnie obowiązki te wykonywał w ramach normalnych godzin pracy tj. nie pracował w godzinach nadliczbowych. Czynności te nie były ściśle związane ze sprawowanym dozorem, gdyż skarżący wykonywał zwierzchni nadzór kierowniczy nad prawidłową organizacją pracy i funkcjonowaniem powierzonej mu kopalni bądź kilku kopalni albo Oddziału Rekonstrukcji.

Powołanie się skarżącego na świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym były pracodawca zaświadczył, że odwołujący przez cały okres zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych nie przesądza o uznaniu jego pracy za pracę w szczególnych warunkach, bowiem ten dokument nie jest wiążącym dowodem w postępowaniu o ustalenie prawa do emerytury. Skoro organ rentowy zakwestionował wspomniane świadectwo to należało ustalić charakter pracy odwołującego w spornych okresach.

W oparciu o dostępny w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, iż odwołujący w okresie od 15.10.1977 r. do 30.04.1979 r. był zatrudniony na stanowisku kierownika zmiany. Jako kierownik zmiany odpowiadał za zapewnienie ruchu ciągłego kopalni, nadzorował pracę, odpowiadał za tok produkcji. Każda kopalnia miała 3-4 kierowników zmiany, a nad sobą mieli kierownika kopalni. Na jednostce zajmującej się odsiarczaniem gazu był aparatowy (odpowiednik majstra) 2-3 na zmianie, któremu podlegali pomocnik aparatowego, palacz piecowy i mechanik. Jako kierownik zmiany odwołujący był przełożonym dla: pomiarowego gazu, pomiarowego odwiertów gazu, maszyniści pomp, operatorzy obróbki odwiertów, którzy zajmowali się czynnościami związanymi z eksploatacją gazu, odsiarczaniem gazoliny, oczyszczaniem gazu z piasku i wody. zazwyczaj na zmianie w kopalni pracowali: palacz kotłowy, manipulant

gazoliny, przynajmniej dwóch pracowników pracujących przy urządzeniach ekspansywnych, przynajmniej jeden laborant i elektryk.

Do zakresu czynności odwołującego na tym stanowisku wchodziło wiele czynności administracyjnych, które uniemożliwiały mu sprawowanie dozoru techniczno-inżynierskiego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdaniem sądu, nie można uznać że czynności te stanowiły znikomą część obowiązków odwołującego.

Drugi sporny okres od 01.08.1980 r. do 14.12.1989 r. dotyczył pracy odwołującego na stanowisku z-ca kierownika ośrodka kopalń, kierownika oddziału rekonstrukcji. Ośrodek Kopalń, który znajdował się w K. był jednostką nadrzędną nad poszczególnymi kopalniami na terenie T., a podlegało mu co najmniej 10 kopalń. Tam skupiona była kadra kierownicza i nie pracowali tam pracownicy fizyczni zajmujący się bezpośrednio wydobywaniem, poza laborantką. Odwołujący jako z-ca kierownika ośrodka kopalń dokonywał niezapowiedzianych kontroli brygad rekonstrukcyjnych w terenie, a tak to głównie zajmował się pracami administracyjnymi na terenie ośrodka kopalń, gdzie miał swoje biuro. Z-ca kierownika Ośrodka Kopalń jest osobą dozoru wyższego zakładu górniczego i podlega bezpośrednio kierownikowi Ośrodka. Do zakresu czynności z-cy kierownika ośrodka kopalń należało: rzetelne i terminowe wykonywanie poleceń przełożonych, bezpośrednie kierowanie robotami na powierzonym odcinku pracy zgodnie z zasadami techniki, prawa górniczego, przepisami BHP i p.poż. , zatwierdzanie dowodów magazynowych i kontrola zużycia materiałów przez kopalnie wchodzące w skład Ośrodka, zatwierdzanie i wystawianie zamówień na sprzęt transportowo-sprzętowy oraz kontrola prawidłowości wykorzystania tego sprzętu przez podległe kopalnie, prowadzenie i wypełnianie na bieżąco kart pracy pracowników fizycznych będących na terenie ośrodka, czuwanie nad dyscypliną pracy i właściwym wykorzystaniem czasu pracy wszystkich pracowników ośrodka, zbieranie raportów codziennych z prac wykonywanych w poszczególnych kopalniach oraz raportów produkcyjnych, czuwanie nad terminowym i prawidłowym wykonywaniem pomiarów produkcji potencjalnej na pop. gazowych oraz pomiarów produkcji i parametrów złożowych na kop. ropnych, czuwanie nad terminowym prowadzeniem rozliczeń dostaw gazu do sieci, nadzorowanie i prowadzenie rozliczeń inwestycji prowadzonych systemem gospodarczym na terenie Ośrodka, czuwanie nad wykonaniem planów produkcyjnych Ośrodka. Odwołujący jako kierownik oddziału rekonstrukcji generalnie zajmował się remontami odwiertów, w czasie takiego remontu nie prowadzono wydobywania. Kierownikowi oddziału rekonstrukcji podlegali brygadziści pracujący w terenie. Do zakresu czynności odwołującego jako kierownika oddziału rekonstrukcji należało: opracowywanie harmonogramów wykonywania rekonstrukcji, obróbki i likwidacji odwiertów, prowadzenie przeglądów i remontów bieżących posiadanych urządzeń, zapewnienie regularnego i właściwego zaopatrzenia wszystkich urządzeń do rekonstrukcji w niezbędny osprzęt oraz inne materiały pomocnicze, prowadzenie ewidencji urządzeń i asystów wytrzymałościowych osprzętu, wystawianie dokumentów na pobranie paliwa, olejów i części zamiennych, rozliczanie operatorów rekonstrukcji i obróbki z pobranego paliwa, olejów i części zamiennych, prowadzenie ewidencji majątku trwałego i przedmiotów nietrawiałych w użytkowaniu, prowadzenie sprawozdawczości z wykonywanych prac, prowadzenie ewidencji pracowników Oddziału Rekonstrukcji, uzgadnianie wszystkich wykonywanych prac z Oddziałem Robót Górniczych przy Dyrekcji (...)w S., prowadzenie statystyki, korespondencji biurowej w zakresie powierzonych obowiązków, uczestniczenie w Komisji Kolaudacyjnej urządzeń, zgłaszanie potrzeby do Oddziału Robót Górniczych przy Dyrekcji (...) w S. w zakresie części zamiennych do rekonstrukcji obróbki i likwidacji odwiertów, nadzorowanie robót ratunkowych prowadzonych w odwiertach przy rekonstrukcji, obróbce i likwidacji odwiertów, instruowanie pracowników o obowiązku wykonywania prac zgodnie z zasadami techniki górniczej. Sąd uznał, że jego praca w tym okresie polegała tylko na nadzorowaniu pracowników pracujących w szczególnych warunkach, ale była bardziej pracą umysłową na co wskazuje umiejscowienie tych stanowisk jako stanowisk wyższego dozoru górniczego i obciążenie ich szeregiem obowiązków o charakterze administracyjnym. Wykonywanie tych obowiązków, szeroko wyżej opisanych w oparciu o zakresy czynności odwołującego na tych stanowiskach powodowały, że zajmowały mu one zdecydowanie więcej czasu i w ocenie Sądu było to zdecydowanie więcej niż połowa normatywnego czasu pracy. praca odwołującego na tych stanowiskach, nawet na stanowisku kierownika zmiany nie miała charakteru ciągłego nadzoru i „patrzenia na ręce” w trakcie pracy. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 26 listopada 2013 r. III AUa 1473/13 wyjaśnił, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym,

innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny. (LEX nr 1415959). W ocenie Sądu nie można uznać, że wynikające z zakresu czynności odwołującego jako kierownika zmiany, kierownika Ośrodka Kopalń, kierownika Oddziału Rekonstrukcji - zadania administracyjne - z uwagi na ich szerokie spektrum miały charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny. Dlatego też brak jest podstaw do uznania tego okresu pracy odwołującego jako pracy w warunkach szczególnych.

Sąd uznał, że odwołujący nie wykazał mimo ciężącego na nim obowiązku zgodnie z art. 6 k.c. co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych określonej w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę w przedmiotowej sprawie odwołujący nie spełnia przesłanek do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, wynikające z treści art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w szczególności § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.) mimo, że osiągnął wiek 60 lat na dzień zgłoszenia wniosku ukończył 60 lat, oraz na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany okres zatrudnienia (ponad 25 letni okres składkowy, nieskładkowy), ponieważ nie posiada co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a tylko uznane w toku procesu przez organ rentowy 11 lat, 3 miesiące i 1 dzień okresu pracy.

Mając na względzie powyższe Sąd na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art.477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie W. F. od zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 02.01.2015 r.